

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sefer Qiryah ne'emanah

kolel Nevi'im u-khetuvim

Sefer Yehoshu'a

Shelomoh ben Yitshaq

Fyorda, 5565 [1804/1805]

T

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9618

יהושע ג ד

הָמָו כָּל־הַגּוֹי לְעִבּוֹר אֶת־

הַיַּרְדֵּן :

ד (א) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־הִמּוּ כָּל־

הַגּוֹי לְעִבּוֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן :

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יְהוֹשֻׁעַ לֵאמֹר :

(ב) קְחוּ לָכֶם מִן־הָעַם שְׁנַיִם

עֶשְׂרֵי אַנְשִׁים אִישׁ־אֶחָד אִישׁ־

אֶחָד מִשְׁבֵּט : (ג) וְצִוּוּ אוֹתָם

לֵאמֹר שְׁאוּ־לָכֶם מִזֶּה מַתּוֹךְ

הַיַּרְדֵּן מִמַּצֵּב רַגְלֵי הַכְּהֹנִים

הַכִּיָּן שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה אֲבָנִים

וְהֵעֲבַרְתֶּם אוֹתָם עִמָּכֶם

וְהִנַּחְתֶּם אוֹתָם בַּמְּלוֹן אֲשֶׁר־

תָּלִינוּ בוֹ הַלֵּילָה : (ד) וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל־שְׁנַיִם הָעֶשְׂרֵי אִישׁ

אֲשֶׁר הִכִּין מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ־אֶחָד מִשְׁבֵּט :

(ה) וַיֹּאמֶר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ עֲבְרוּ

הרגום אשכנוי ט

פֹּסַעַם דּוֹר־כְּצֹאָג, כִּי דָאֻגְאֻנְצַע פֶּאֲלַק

הַיִּנְאִיבֵר וּוְאָר .

ד (א) אֵלֶם אֲבֵר דָּאֻ פֶּאֲלַק בִּי אֲנָה

גֵּאָנְץ אִיבֵר דַּעַן יִרְדֵּן גְּצָאָגֵן וּוְאָר ,

שְׁפֵרְאָךְ דַּעַד עוּוִיגַע צו יְהוֹשֻׁעַ .

(ב) וּוְעֵהֶלֶט אִיךְ צוּוְעֵלְךָ מַעַנְר אוֹיִם

דַּעַם פֶּאֲלַקַע, אִינֵן אוֹיִם יַעַרְם שְׁטַאָמַע .

(ג) אֹנֵד טֵרָאָגֵט אִיֵּהֵנן אוֹיִף, נַעֲמִלִיךְ :

נַעֲמֵט הִיר אוֹיִם דַּעַם יִרְדֵּן, פֶּאָן דַּעַר ,

דַּעַן פֵּרִיסִטֵרן אָנְגוּוִוִּזֵן שְׁטַעֲלֵלַע ,

צוּוְעֵלְךָ שְׁטִינַע , דִּיא זָאָלֵט אִיֵּהֵר מִיֵּט־

פִּיֵּהֵרן, אֹנֵד אִין דַּעַד הַעֲרַבְעֵרֵגַע אֲב־

רַעַגֵן, וּוְאָ אִיֵּהֵר הַיִּיטַע אִיבֵר נֶאָכְטֵן

וּוְעֵרֵדֵט . (ד) אִינְדַּעַסֵן רִיף יְהוֹשֻׁעַ

דַּעַן צוּוְעֵלְךָ לִיִּטֵן צו , דִּיא עַר אוֹיִם דַּעַן

קִינְדֵרֵן יִשְׂרָאֵל כְּשְׁטַעֲלֵט הַאָטַע, אִינֵן

נַעֲמִלִיךְ אוֹיִם יַעַרְם שְׁטַאָמַע .

(ה) אֹנֵד שְׁפֵרְאָךְ צו אִיֵּהֵנן : גַּעֲהַט

אִין

תָּלִינוּ בוֹ הַלֵּילָה : (ד) וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ אֶל־שְׁנַיִם הָעֶשְׂרֵי אִישׁ

אֲשֶׁר הִכִּין מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ־אֶחָד מִשְׁבֵּט :

(ה) וַיֹּאמֶר לָהֶם יְהוֹשֻׁעַ עֲבְרוּ

לפני

כאור

הַפַּעַל עֲמַד . אוֹ פִי הַכֵּן מוֹכְנִים וּמוּעֵדִים ,

כְּלוֹ' עֲמַדוֹ כְּאֲשֶׁר הוֹכֵן לְהֵם מִפִּי הַדִּיבּוֹר , כ"ט

עַד קֶצֶף הַיַּרְדֵּן בִּירְדֵּן תַּעֲמֹדוּ , וְכֵן הַעִיקֵר .

ד (א) וַיֹּאמֶר , לַדַּעַת רַד"ק וְהִי זֹאת

הַמַּעֲשֶׂה וַיֹּאמֶר ה' הַיּוֹם הַזֶּה אֶחָד גִּדְּלָךְ ,

וּפִי וַיֹּאמֶר וּכְבֵר אָמַר : וְהִנֵּה אֲעַפִּי

שְׂמַאֲכֵי דוּגְמַתּוֹ בְּמִקְרָא מ"מ דוּחַק הוּא לֹמֵר

אִין לְנוּ מִנּוּם בְּלַתִּי אֵל דוּחַק כּוֹאֵת . אֲבָל כֵּאֵן אִין טוֹרֵךְ לֹה , כִּי כּוֹכַל לֹמֵר אֶהֱדַבְרִי כְּכַתְּבֵן ,

כ"ט גַּם הַאֲבֵרֵבֶנֶט . וְאֲשֶׁר אָמַר יְהוֹשֻׁעַ קָטוּ לָכֶם י"ב אִישׁ (לַעֲבִיל ג' י"ב) מַדַּעַתּוֹ אָמַר לַמַּעַן

יִקְיִמוּ גַל אֲבָנִים בַּתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן , כ"ט וְשֵׁתִים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים הַקִּים יְהוֹשֻׁעַ (לַקְטָן ט') וְהֵן אֲשֶׁר

לֹא נֹוֶה ה' , וְתַכְלִיתֵן לַמַּעַן דַּעַת כָּל עוֹבֵר כִּי פֶה עֲשֵׂה ה' כַּפְּלֹאֹת לַעֲמֹ . וְכֵאֵר נֹוֶה ה' לַקְּחַת י"ב אִישׁ לַקַּח יְהוֹשֻׁעַ אוֹתָם אֶהֱכִין לַעֲמֹ , וּכְכֹל זֹאת מִמַּחֲשַׁבְתּוֹ לֹא סָר וְהַקִּים אֶת אֲבָנָיו .

וְטַעַם כְּאֲשֶׁר תִּמּוּ כָל הַגּוֹי לֹא כּוֹזֵמֵם כ"ט הוֹנֵו כְּכּוֹלוֹ , וּמַאֲכֵי דוּגְמַתּוֹ בְּמִקְרָא , וְהַעֲד

מֵה אֶנְאֵמֵר וַיִּמְהַרּוּ הָעַם וַיַּעֲבֹדוּ אַחֲרָיו תַּם כָּל הַדַּבָּר אֲשֶׁר נֹוֶה ה' . וְכֵן גַּמְרִיכֵן בְּסוּעָה (ל"ד

א')

ג ב א

הַכְּהֹנִים
בִּי הָעַם ;
רוֹן עַד
נְשֵׂאֵי
הַמִּים
זָתוּ כָל
הַמִּים
ד־אֶחָד
ר אֲשֶׁר
נִל יִם
נִכְרַתוּ
דִּיחוּ
נְשֵׂאֵי
חֲרָבָה
יִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר
מו

פִּיר . בִּימֵי
דוּחַק מֵאוֹר
כֵּן שְׁמַה ;
זֶה תַּחֲלָה ;
וְהַחֲלָה ;
זוֹ הַכְּהֹנִים
שְׁעַמְדוֹ לֹא
גַם עֲבָדִים
ה
רַגְלִים
הַכֵּן תּוֹאֵר

דוּחֵיו
דָּם וְקָרִי
חֲקוּ ;

הרגום אשכנזי

יהושע ד

אין דען ירדן פאר דיא לארע דעם
 עויגן איירם גאטם הין , דארט העכע
 יעדע אייגן שטיין אויף זיינע שולטר .
 אלוף נאך אנצאהל דער שטעמע אין
 ישראל . (ו) דיועם בלויבע דאן איין
 דענקצייכן אונטר אייך . אונד ווען
 איינסט אייערע נאָקאמן פראגן : וואס
 זאלן אייך דיוע שטיינע ? (ז) זאָ ער
 צעהלט איהן , דאס דאז ירדנוואסר
 צערטיילט ווארדע , פאר דער בונד
 לארע דעם עויגן ; דא זיא נעמליך דען
 ירדן דורכצאג , טיילטע זיך דאז וואסר
 דעם

לפני ארון יהוה אלהיכם אל
 הוך הירדן והרימו לכם איש
 אבן אחת על שכמו למספר
 שבטי בני ישראל : (ו) למען
 תהיה זאת אות בקרבכם כי
 ישאלון בניכם מהר לאמר מה
 האבנים האלה לכם :
 (ז) ואמרתם להם אשר נכרתו
 מימי הירדן מפני ארון ברית

יהוה בעברו בירדן נכרתו מי הירדן באור רש"י

א') עודם בירדן אמר להם יושע שאו לכם
 מזה גו' . וכן תרגומתי . (ו) למען תהיה
 זאת , אין ספק שזוהי ה' לדבר כל זאת , אף שלא נכתב , כי דרך הכתוב לקרר , ובפרט
 בצווי שאחריו מעשה , לבגלי השנות ענין פעמים , דרכו להשמיע חלק בצווי ולהשלמה
 בספור המעשה , כגון זה . ולהשמיע בספור המעשה ענין הכאמר בצווי , כמו שאמר יושע
 והרימו לכם איש אבן , ולא פירש שיעבירו עמם אל המלון . והנה לתו"ל בסוטה (ל"ז)
 א') שיעה אחרת בענין הקמת האבנים . לדעתם לא קרא יושע לי"ב אנשים שהכין
 להרים האבנים אשר זוהי ה' להעביר אל המלון , כ"א להקים את האבנים בירדן
 ועליהם אמר יושע למען תהי' זאת אות וגו' . והמשך הכתובים לפ"ז כך : ויהי כאשר תמו כל
 הגוילעבור , ויאמר ה' , וקיבצו הכתוב ולא פי' מה אמר , אלא מודיענו שאמר יושע אל העם
 קחו לכם וגו' , וכשמע מאליו שזאת היתה הצווי . וקיבצו כזה מנאטו רבים , כאשר
 העירותי על פסוק ויאמרו הכשאים יחיו (להלן ע' כ"א) ע"ש . ובעת שהעם עוסקים בקחת
 אבנים לשבת , לעשות כדבר ה' , קרא יושע לי"ב אנשים אשר הכין , וטוב הקמת אבנים
 בירדן , ואמר שתכליתם למען תהי' זאת אות וגו' . ונכתבים לפ"ז ב' צוויים כסדר זאח"ז
 ואחריהם ב' ספורים של שמירת הצוויים , בפסוק ויעשו כן ב"י שמירת הצווי הראשון
 ובפסוק ושתים עשרה אבנים שמירת צווי השני . וצוה כבין מדוע לא אמר יושע בפסוק
 ה' והרימו ממצב רגלי הכהנים , או לפחות מתוך הירדן כאשר צוה , ובאשר כאמר גם
 בפסוק ק' . ומיושב גם למען תהי' זאת אות אשר יקשה להבין אם תסוב אל אבני גלגל
 כי להם תכלית אחרת לעשות מהם מזבח נהר עיבל ולכתוב עליהם את דברי התורה . (אם
 לא שנקבל דברי רש"י בחומש (דברי כ"ז ב') ג' מיני אבנים היו , אבל דבריו ז"ע , שהם נגד
 הגמרא אשר סמך עלי' ע"ש , ועיין ברא"ס .) ועל כי ישרה השיטה הזאת בעיני , כי כמותה
 היא אל הפשוט , ולקושה מדברי סכמינו זכרונם לברכה , לכן בעקבותיה הלכת
 בתרגומי . (ז) והיו האבנים , עוד זה מאשר יאמרו אל בניהם , לכן לא כאמר והי'
 פלכנים

מכלל יופי

ד' (ז) בעברו בירדן , כמקצת ספרים העין כגעיא נקרא בקמץ רחב והוא מ
 החלופים

יהושע ד

הרגום אישכניו

הַיַּרְדֵּן וְהָיוּ הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה
 לְזִכְרוֹן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד-עוֹלָם :
 (ח) וַיַּעֲשׂוּ כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׂאוּ שָׁתֵי-
 עֶשְׂרֵה אֲבָנִים מִתּוֹךְ הַיַּרְדֵּן
 כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל-יְהוֹשֻׁעַ
 לְמִסְפָּר שְׁבַטֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
 וַיַּעֲבְרוּם עִמָּם אֶל-הַמְּלֹךְ
 וַיִּנְחֹם שָׁם : (ט) וַיִּשְׁתִּים עֶשְׂרֵה
 אֲבָנִים הַקִּים יְהוֹשֻׁעַ בְּתוֹךְ
 הַיַּרְדֵּן תַּחַת מַצֵּב הַגְּלִי הַכְּהֵנִים
 נְשֵׂאֵי אֲרוֹן הַבְּרִית וַיְהִיו שָׁם עַד
 הַיּוֹם הַזֶּה : (י) וְהַכְּהֵנִים נְשֵׂאֵי
 הָאֲרוֹן עֹמְדִים בְּתוֹךְ הַיַּרְדֵּן עַד-הַיּוֹם
 כָּל-הַדָּבָר אֲשֶׁר-צִוָּה יְהוָה
 אֶת-יְהוֹשֻׁעַ לְדַבֵּר אֶל-הָעָם

רעם ירדנם , דאָהער דייע שטיינע .
 דען קינדרן ישראלס צום עוויגן אנדענקן .
 (ח) דיא קינדר ישראלס , טאָטן זא
 וויא יהושע בפאָהלן , נאָמן צוועלף
 שטיינע אויס דעם ירדן , וויא עס דער
 עוויגע דעם יהושע אויפגטראַגן , נאך
 אנצאהל דער שטעמע ישראלס , אונד
 פיהרטן זיא מיט זיך אין דיא הערבוערגע ,
 אלווא זיא זיא אַבלענטן . (ט) אויך
 לים יהושע צוועלף שטיינע אים ירדן
 אויףדיכטן , און דער שטעללע וואָ
 דיא פריסטער מיט דער בונדסלאַדע
 גשטאָנדן , וועלכע דאָרט בליבן , ביז
 אויף דען דרייסיגן טאָג . (י) דיא
 פריסטער אַלס טרעגער דער לאַדע ,
 שטאָנדן נאך אימער אים ירדן , ביז
 אללעם פֿרדיכטט וואָר , וואָס דער
 עוויגע דעם יהושע און דאָן פֿאַלק אויפֿֿֿ
 גטראַגן

הַיַּרְדֵּן עַד-הַיּוֹם כָּל-הַדָּבָר אֲשֶׁר-צִוָּה יְהוָה
 אֶת-יְהוֹשֻׁעַ לְדַבֵּר אֶל-הָעָם

באור

רשי

האבנים האלה לכס לזכרון , כאשר ראיתי
 מקשים . (י) והכהנים , עומדים עוד
 במקומם עד אשר תס כו' לדבר אל העם ענין
 האבנים . כאשר צוה משה , זה שכתב
 (דב"ק) . יזה לדעת קו"ל ליש פרק אלו
 הכהנים אשר הביאו את האבנים אשר נקחו מירדן להר גריזים ואמרו
 הנברכות והקללות , ואס"כ בנו מונח וכתבו על האבנים , את דברי התורה , וסתרו אותן ,
 וכתבו את האבנים , ונאו ולכו בגלגל , ואס הקימים . ולדברי ר"י שם הלכו בו ביום ס' מיל
 עד הר עיבל שבארץ אהל שכם ואברבנאל קרא תגר על סברא זו , (והיא נאס' ערוכ') והעיר
 עלי' ספיקות רבות , ואין להאריך . והנה פליג ס"א על ר"י , ולדעתו מ"ש תקימו את
 האבנים בהר עיבל (דברי' כ"ז ד') אינו הר עיבל אלא שכם כ"א הר אשר סמוך לירדן ,
 ולא זו ישרא ממקומם ביום ההוא . ובירושלמי הביא שיטת ר"א ואמר שתי גבשושית עשו וקראו
 לזה הר גריזים ולזה הר עיבל . ובסנהדרין (מ"ד א') דרש ר' שילא שיושע עבר על מה
 שנאמר והיה ביום אשר תעברו תקימו את האבנים , כיהלך ס' מיל טרס עשותן , משמע
 שגם לדעתו הי' הר גריזים והר עיבל אשר סמוך לירדן , שאל"כ מה חטא יושע ? מה"ל
 למיעבד ? ור' אמורא שדרש עליו (סס) ואמר יושע לא חטא , אפשר סבר גס הוא כר"א שלא
 זזו ממקומם , ופליג על ר' שילא נחדא וסבר כותי' נחדא , וכ"כ שם בתוספ' שמאי סבר
 כר"י

זה : (ט) ושתים עשרה אבנים . אחרות : הקים
 יהושע בתוך הירדן : (י) עד תום כל הדבר . כמו
 ששנינו במבכת כוטה . עולם בירדן אמר להם
 יהושע רבו למה אתם עוברים את הירדן על-מנת
 שתורישו
 בתורה ביום אשר תעברו וגו' (דברי' כ"ז ב')
 כאמרו , שניס עברם את הירדן הביאו את
 הנברכות והקללות , ואס"כ בנו מונח וכתבו על האבנים , את דברי התורה , וסתרו אותן ,
 וכתבו את האבנים , ונאו ולכו בגלגל , ואס הקימים . ולדברי ר"י שם הלכו בו ביום ס' מיל
 עד הר עיבל שבארץ אהל שכם ואברבנאל קרא תגר על סברא זו , (והיא נאס' ערוכ') והעיר
 עלי' ספיקות רבות , ואין להאריך . והנה פליג ס"א על ר"י , ולדעתו מ"ש תקימו את
 האבנים בהר עיבל (דברי' כ"ז ד') אינו הר עיבל אלא שכם כ"א הר אשר סמוך לירדן ,
 ולא זו ישרא ממקומם ביום ההוא . ובירושלמי הביא שיטת ר"א ואמר שתי גבשושית עשו וקראו
 לזה הר גריזים ולזה הר עיבל . ובסנהדרין (מ"ד א') דרש ר' שילא שיושע עבר על מה
 שנאמר והיה ביום אשר תעברו תקימו את האבנים , כיהלך ס' מיל טרס עשותן , משמע
 שגם לדעתו הי' הר גריזים והר עיבל אשר סמוך לירדן , שאל"כ מה חטא יושע ? מה"ל
 למיעבד ? ור' אמורא שדרש עליו (סס) ואמר יושע לא חטא , אפשר סבר גס הוא כר"א שלא
 זזו ממקומם , ופליג על ר' שילא נחדא וסבר כותי' נחדא , וכ"כ שם בתוספ' שמאי סבר
 כר"י

תרגום אשכנזי

יהושע ד

גטר אגן , וויא שאן משה דעם יהושע
 בפאלק האטע . אינדעסן איילטע דאז
 פאלק הינאיבר . (יא) אלס נון אללעס
 פאלק גענצליך הינאיבר וואר , צאג
 אויך דיא לארע דעס עוויגן מיט דען
 פריסטערן הינאיבר , אום ווירד פאר
 דאז פאלק צוקאמן . (יב) אויך ראובן ,
 גר אונד האלב מנשה ווארן איבר דען
 ירדן גצאגן , גוואפנעט פאר דען קינדרן
 ישראלס הערצו ציהן , וויא משה מיט
 איהנן אכגרעדט האטע . (יג) אונז
 גפעהר פירציג טויזענד , צום העערע
 גריסטט צאגן פאן איהנן פאר דעם
 עוויגן אין דען קריג , אין דיא גפילרע
 פאן יריחו . (יד) אן דיועס טאגע גאב
 דער עוויגע דעם יהושע אנועהן אין
 דען אויגן ישראלס , זיא האטן עהר
 פורכט פאר איהם , וויא פאר משה ,
 זאלאנג ער לעבטע . (טו) נון שפראך
 גאט צו יהושע . (טז) בפעהלע דען
 פריסטערן

(טו) ניאמר יהוה אל יהושע

באור

כר"י או כר"א ע"ג . ואחר שהדבר כן , אם
 קבלה בידם שהאנשים אשר לקחו להעביר אל
 המלון הם אשר הקימו בהר עיבל , ומזרו
 והביאום לגלגל , אין עלינו אשם אשם נאחז גם
 אנחנו בסגרת ר"א , כהני אמוראי זכרתי ,
 ואף שהיא הגאולה לדרך הפשוט . ועם שלא
 פודע לנו הר גריזים וה"ע סמוך לירדן , איפשר
 שנסבו שמתם . ולפי' אז יבנה יהושע (להלן ס' ל') כתובה מאוחר . (יא) ויעבור , עתה
 עבר הארון ממזבו אל עבר השני , ולא נזכר עדיין העברתו כ"א כאן . לפני העם , העם
 באשר עברו המתינו עד שעבר הארון ממזבו לפניהם והלכו אחריו (מרד"ק) . ופי' לפני
 העם , לבא לפני העם , כי לא עלו עדיין מתוך הירדן . (יב) ויעברו בני ראובן , וזכר זה
 להודיע שעשו כאשר דבר להם משה . (יד) ויראו אתו , יראו ואחריו את לרוב הוא יראת

כָּכֵר אִישׁר־צִוְהַ מִשֶּׁה אֶת־
 יְהוֹשֻׁעַ וַיִּמְהָרוּ הָעָם וַיַּעֲבְרוּ :
 (יא) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־תָּם כָּל־הָעָם
 לַעֲבוֹר וַיַּעֲבוֹר אַרְוֹן־יְרֵחוֹ
 וְהַכֹּהֲנִים לִפְנֵי הָעָם :
 (יב) וַיַּעֲבְרוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־
 גַד וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְּנַשֶּׁה הַמְּשִׁימִים
 לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
 אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה : (יג) כַּאֲרֻבְעִים
 אֶלֶף חִלּוּצֵי הַצָּבָא עָבְרוּ לִפְנֵי
 יְהוָה לְמַלְחָמָה אֶל עֲרֵבוֹת
 יְרִיחוֹ : (יד) בַּיּוֹם הַהוּא גִבֹּר
 יְהוָה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵינֵי כָל־
 יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר יִרְאוּ
 אֶת־מֹשֶׁה כָּל־יְמֵי חַיָּו :
 (טו) צוּה אֶת־הַכֹּהֲנִים

רש"י נשאי

שחוריותו את כל ושבני הארון כו' (יא) ויהי כאשר
 כל העם לעבור ויעבור ארון וגו' . לא מדרך שבכרו
 האחרים אלא כמו שמפורש למטה כענין כתקן כמות
 דגלי הכהני לאחוריה' א' החרבה על השפה שבכבו זה
 שהיו עומדי' אצלם וזכרו השמים לתחוריה' לילך בתמול
 שלבו' נחל' ארון וכו' שאין מזד זה וכל ישראל מזד זה כשא
 ארון את כושאיו ופגד : לפני העם . לעיני העם :
 (טו) צוה את הכהנים . כאן פירש הכתוב את
 האמר

מכלל יופי

החלופים : תחת מצב , במקום מצב : (יג) כארבעים אלף , הבף כף השיעור :
 (יח) נתקו

יהושע ד

הרגום אשכנזי יא

פריסטרו , וועלכע דיא עייגניםלאדע
טראגן , דאס ויזא אויס דעם ירדן
הערויפלגעהן . (יז) יהושע בפאָהל
עם אויך דען פריסטרו , אונד שפראך :

שטייגט הרויף אויס דעם ירדן !
(יח) זאכאלד נון דיא פריסטר אויס
דעם ירדן גשטונג . אונד קוים איהרע
פֿיסע אויפגהאָבן . אויפֿ'ס טראָקנע צו
טרעטן , קאָם דאָ וואָסר דעם ירדנ'ס
צוביקן . אונד פֿלאָם וויא פֿאַררוין ,
אין אללן זיינן אויפֿרן . (יט) אַס
צעהנטן דעם ערשטן מאָנאָטס שטיג
דאָ פֿאַלק אויס דעם ירדן , אונד
לאַגרטע זיך אין גלגל , אַן דער מאָרגענע
זייטע פֿאַן ייִחו . (כ) דיא צוועלף
שטיינע , וועלכע ויזא אויס דעם ירדן
גנאָמן . דיכטטע יהושע אויף אין גלגל .
(כא) אונד שפראך דאָבייאַט צו דען
קינדרן ישראל : ווען אייערע קינדר
איינסט איהרע עלטרן פֿראַגן : וואָס
פֿדייטן דיזע שטיינע ? (כב) זאָ מאַכט
איהנן פֿקאָנט אונד זאָנט : אויף טראָקנס
באָרן גינג ישראל דורך דען ירדן ;
(כג) דאָס דער עוויגע אייער נאָט ,
דען

(כג) והודעתם את בניכם לאמר בייבשה עבר ישראל את-
הירדן הזה : (כג) אשר יהוביש יהוה

נשא ארון העדות ויעלו מן-
הירדן : (יז) ויצו יהושע את-
הכהנים לאמר עלו מן הירדן :
(יח) ויהי בעלות הכהנים נשאי
ארון ברית יהוה מהוף הירדן
נתקו פפות רגלי הכהנים אל
דהרבה וישבו מיר הירדן
למקומם וילכו כתמול שלשום
על כל גדותיו : (יט) והעם עלו
מן הירדן בעשור לחדש
הראשון ויחנו בגלגל בקצה
מזרח יריחו : (כ) ואת שתיים
עשרת האבנים האלה אשר
לקחו מן הירדן הקים יהושע
בגלגל : (כא) ויאמר אל בני
ישראל לאמר אשר ישאלון
בניכם מחר את אבותם לאמר
מה האבנים האלה :

באור

התבונמות (ערהסוהכט) (יח) נתקו כו'
אל המרבה , לדרוך אל המרבה . (כא) אשר
ישאלון , גם מזה ראי' כי למען תהי' אות לא
כאמרה על האבנים אשר העבירו אתם , דא"כ
למה נשנה דבר זה פעמים ? והנה לפרשומא
ניסא הכיב זכרון בירדן , וגם אחרי עשו מזבח
והרסו אותו הקימו את האבנים ביבשה להיותן
גם קן לזכרון לבני . (כג) מפניכם , דברי
יהושע

דש"י

האמור למעלה הוא עבר ארון ה' והכהנים לפני
העם וגומר : ויעלו מן הירדן . ויעברו אין כתוב
כאן אלא ויעלו למדכו שיעל השפ' שהיו עומדין אל
עלו וא"ל לומר שהיו עומדין אל שפת הירדן שבמערב
שהיו כאמ' למעלה כעברו רגלי הכהני' בקצה המזר
וגם כאמר ויעמדו סבהים וכל ישראל עובדים :
(יח) נתקו כמות רגלי הכהנים . מן המוסף ל המרבה
שאל' וישבו המים למקומ' . כמאל ארון פֿאַן זאָ וישרא
מצד זה כשא ארון את כושאיו ועבר ועל דבר זה כעבש
אנווא כשאחו בארון כושאיו כשא עצמו לא כל שבו :
(כ) הקים והושע בגלגל . קוא המלון אשר לנו בו
הגילע אשר נעבר
הירדן

את
ברו :
העם
היה
גם :
ובני
משים
דבר
בעים
לפני
דבות
גדל
כל
יראו
זיוו :
הנים
זי
כאש'תס
דן שפברז
נקו כמות
כככוו כה
לך כתמול
לד זה כשא
כי העם
כתוב את
עתה
העם
לפני
זכר זה
יראת
יער :

הרגום אשכנזי

יהושע ד ה

דען ירדן פֿאַר אייך טראַקן זיין לויס ,
 ביו איהר הינאיבר ווארט , עבן זא וויא
 ער עס דער בינונוזעע מאַכטע , ביזוויר
 הינאיבר ווארן . (כד) דאמיט אלע
 פֿעלקר אויף ערדן דיא מאַכט גאַטעס
 קעגן לערנן , דאָס זיא גראָס איזט ,
 אונד דאמיט איהר אימר עהרפֿורכט
 דאָבט , פֿאַר דעם עוויגן אייערעם
 גאַטע .

ה (א) אלס דיא קעניגו פֿאַן אמרי
 אָן דער אַבענדזויטע דעם ירדנס ,
 אונד דיא קעניגע פֿאַן כנען אָס מעעדע ,
 ערפֿאַהרן האַטן , דאָס דער עוויגע דען
 ירדן אויסגטראַקנט , פֿאַר דען קינדרן
 ישׂראלס , ביז זיא דורך ווארן , וואורדן
 זיא פֿרעאַגט , אונד פֿרלאָרן גאַנץ דען
 מוהט פֿאַר דען קינדרן ישׂראלס .

(ב) דאָמאלס שפראַך דער עוויגע צו
 יהושע : שאַפֿע דיר שאַדפֿע מעסר אָן ,
 אונד נים ווירד איינע בשניידונג פֿאַר
 אונטער דען קינדרן ישׂראלס , צום
 צווייאטן

ההיא אמר יהוה אֱלֹהֵי יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לְךָ חֲרָבוֹת צָרִים וְשׁוֹב מִלֵּא אֶרֶץ-בְּאֹר רִשִׁי בְּנֵי

יהוה אלהיכם ארתמי הירדן
 מפניכם עד עברכם כאשר
 עשה יהוה אלהיכם לים סוף
 אשר הוביש מפנינו עד-
 עברנו : (כד) למען דעת כל-
 עמי הארץ את־יד יהוה כי חזקה
 היא למען יראתם את יהוה
 אלהיכם כל הימים :

ה (א) ויהו כשמע כל מלכי
 האמרי אשר בעבר הירדן
 ימה וכל מלכי הכנעני
 אשר על־הים את אשר-
 הוביש יהוה ארתמי הירדן
 מפני בני ישראל עד עברנו

וימים לבכם ולא־היה בם עוד
 רוח מפני בני ישראל : (ב) בעת
 רוח מפני בני ישראל : (ב) בעת

ההיא אמר יהוה אֱלֹהֵי יְהוֹשֻׁעַ עֲשֵׂה לְךָ חֲרָבוֹת צָרִים וְשׁוֹב מִלֵּא אֶרֶץ-בְּאֹר רִשִׁי בְּנֵי

הירדן ימה . ללך טעברו בני ישראל הוא זד של
 מעבריו ועד נכסיו היו בעבר מורחי .
 ה (ב) חרבות צרים . כתרנוס חיומלין חרוסין
 וכן אף תשוב לוד חרבו כשהחרומו' כהפך ללדדון
 ואינו חומך יפה וכן כל כלי יוצר עילך : שנית .
 שאלו כבר כליל יציאת' ממזרים קהל גדול יחד וון
 מעט שנייה שכל חרבעים שנה שהיו במדב' לא נשבה
 להם רוח צמוני ולא הי' להם יום כוח למו' כמו ששכיבו
 ביכמות ודנותיכו אמרו שנית וו פריעת מילה שלא
 כתבה

ולקחו אנכים אחרים (ויקרא י"ד מ"ב) , אכן
 שלמה

מכלל יופי

(יח) נתקו , מבנין נפעל :
 ה (א) עד עברנו , עברם קרי , דברי הכותב : (ב) ושוב , פעם אחר פעם
 עד

יהושע ליוצאי מצרים ולילודי מדבר . אשר
 הוניש מפנינו אכחנו שיכחנו ממזרים (רד"ק) .
 (כד) יראתם , עבר במקום עתיד .
 ה (ב) עשה לך , הכן לך , וכן ויעש גדי
 עזים . חרבות צורים , כת' אומלון
 חריפון . וכתפ"ד ק' כי צורים תואר , כלומר
 חדים , וכסוף המתואר אל התואר , כמו בני
 שלשים ע"כ . וחל תתמה כי בא טורים בל' על
 חרב שהוא ל"כ , כי כן מכאנו רבים , כמו